

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการหลักสูตรต่อเนื่อง ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง และ 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการหลักสูตรต่อเนื่อง ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง จำแนกตามระดับการศึกษา ประเภทของครู และประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการหลักสูตรต่อเนื่อง ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุของปัญหา รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการหลักสูตรต่อเนื่อง ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง ด้านการมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุของปัญหา โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หาสภาพปัญหาของหลักสูตรการจัดการศึกษาต่อเนื่อง รองลงมา คือ ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะด้านการวิเคราะห์หาสภาพปัญหาของหลักสูตรการจัดการศึกษาต่อเนื่อง และ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดการศึกษาต่อเนื่อง

1.2 การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการหลักสูตรต่อเนื่อง ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง ด้านการมีส่วนร่วมวางแผน โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ภาคีเครือข่ายได้ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะในการพัฒนาและจัดทำหลักสูตรการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ตามความเหมาะสม รองลงมา คือ ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรการจัดการศึกษาต่อเนื่อง และ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดหน่วยการเรียนรู้ของแต่ละวิชาภายในหลักสูตรการจัดการศึกษาต่อเนื่อง

1.3 การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการหลักสูตรต่อเนื่อง ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงาน โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการลงมือจัดทำโครงสร้างหลักสูตรการจัดการศึกษาต่อเนื่อง รองลงมา คือ ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการลงมือจัดทำคำอธิบายรายวิชาของหลักสูตรการจัดการศึกษาต่อเนื่อง และ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการลงมือจัดทำสื่อการสอนของแต่ละวิชาภายในหลักสูตรการจัดการศึกษาต่อเนื่อง

1.4 การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการหลักสูตรต่อเนื่อง ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ภาคีเครือข่ายมีการติดตามและประเมินผลการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรการจัดการศึกษาต่อเนื่อง รองลงมา คือ ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน ผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาต่อเนื่อง และ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ภาคีเครือข่ายมีการติดตามและประเมินผลการจัดทำหน่วย การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมภายในหน่วยการเรียนรู้แต่ละวิชาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดการศึกษาต่อเนื่อง

1.5 การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการหลักสูตรต่อเนื่อง ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ภาคีเครือข่ายได้รับประโยชน์จากการพัฒนาและจัดทำหลักสูตรการจัดการศึกษาต่อเนื่อง รองลงมา คือ ภาคีเครือข่ายได้รับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อนำความรู้มาใช้ในการสร้างผลงานที่ดี และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ภาคีเครือข่ายได้รับการยอมรับว่ามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ทำให้ประสบความสำเร็จและเกิดผลงานที่ดี

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการหลักสูตร ต่อเนื่อง ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง จำแนกตามระดับการศึกษา ประเภทของครู และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า

2.1 ครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ต่อการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการหลักสูตรต่อเนื่อง โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มี 2 ด้านที่แตกต่างกัน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุของปัญหา และด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท มีการรับรู้ต่อการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการหลักสูตรต่อเนื่อง ด้านการมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุของปัญหา และด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล มากกว่าครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี

2.2 ครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการรับรู้ต่อการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการหลักสูตรต่อเนื่อง ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.3 ครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง ที่มีประเภทของครูต่างกัน มีการรับรู้ต่อการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการหลักสูตรต่อเนื่อง โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มี 1 ด้านที่แตกต่างกัน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุของปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe) พบว่า ครูอาสาสมัคร มีการรับรู้ การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการหลักสูตรต่อเนื่อง ด้านการมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุของปัญหา มากกว่า ครูพรช.

อภิปรายผล

1. การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการหลักสูตรต่อเนื่อง ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง โดยรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญาพร ชันดิวรพันธ์ (2555, หน้า 66) เรื่อง การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง พบว่า ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแจ้ห่ม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ

จารุวรรณ วงศ์วุฒิ (2556, หน้า 74) เรื่อง การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเชิงคำ จังหวัดพะเยา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเชิงคำ จังหวัดพะเยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญญาภา ต่อมคำ (2556, หน้า 89) เรื่อง สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของภาคีเครือข่าย สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา พบว่า การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนอกระบบของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิตราภรณ์ โตแก้ว (2558, หน้า 97) เรื่อง การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง ซึ่งเป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการประสานงานกับภาคีเครือข่าย มีความตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการหลักสูตรต่อเนื่อง ซึ่งเป็นรูปแบบการศึกษานอกระบบที่เป็นหลักสูตรระยะสั้นที่จัดตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอาชีพ ทักษะชีวิต การพัฒนาสังคมและชุมชน ซึ่งสถานศึกษาสามารถเลือกจัดในรูปแบบกลุ่มสนใจ และชั้นเรียนวิชาชีพ ได้ตามความเหมาะสม โดยใช้หลักสูตรจากแหล่งต่าง ๆ ของภาคีเครือข่ายทางการศึกษา ได้แก่ หลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเอง หลักสูตรกลางที่สำนักงาน กศน. จัดทำขึ้น หลักสูตรที่สถานศึกษาอื่นในสังกัด สำนักงาน กศน. จัดทำขึ้น หลักสูตรของสถานศึกษาอื่นที่ไม่สังกัดสำนักงาน กศน. หลักสูตรของหน่วยงานอื่น โดยได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานนั้น ๆ ทั้งนี้ หลักสูตรต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา และได้รับอนุมัติจากผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้นครู และภาคีเครือข่ายจึงจำเป็นต้องประสานงาน และส่งเสริม สนับสนุน และประสานภาคีเครือข่าย ในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งการดำเนินกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้อื่น ในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ครูจึงมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก

ส่วนประเด็น ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุของปัญหา อาจเนื่องมาจาก การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาของภาคีเครือข่าย เป็นส่วนแรกที่สำคัญที่สุด ถ้าครูประสานงานกับภาคีเครือข่ายจะสามารถเข้าใจปัญหา และค้นหาสาเหตุของปัญหาได้ดีกว่า ถ้าภาคีเครือข่าย และชุมชนให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไข

ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตรการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ย่อมมองเห็นปัญหาได้ตรงประเด็นมากกว่า สอดคล้องกับ ศิริดา ศักดิ์สุนทรศิริ (2554, หน้า 101) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการรับรู้ปัญหา เสนอปัญหาสำรวจข้อมูลค้นหาสาเหตุของปัญหาและสำรวจความต้องการของชุมชน เป็นขั้นตอนที่สำคัญประการแรก และ ประเด็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและ ประเมินผล อาจเนื่องมาจาก ภาทศิเครือข่ายอาจเข้าใจว่าการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผลเป็นหน้าที่ของครู ซึ่งในความเป็นจริงแล้วถ้าภาทศิเครือข่าย เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและ ประเมินผลการดำเนินงานพัฒนา และจัดทำหลักสูตรการจัดการศึกษาต่อเนื่องจะทำให้หลักสูตร ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของภาทศิเครือข่ายในการบริหารจัดการหลักสูตร ต่อเนื่อง ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อรรถศาสตร์ จังหวัดอ่างทอง จำแนกตามระดับการศึกษา ประเภทของครู และประสบการณ์ในการทำงาน มีประเด็นในการอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอรรถศาสตร์ จังหวัดอ่างทอง ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ต่อการมีส่วนร่วมของภาทศิเครือข่ายในการบริหารจัดการหลักสูตรต่อเนื่อง โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มี 2 ด้านที่แตกต่างกัน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุของปัญหา และด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ แนวคิดของ โจชนก ภาคอัท (2555, หน้า 26 - 27) ที่อธิบายไว้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ของบุคคล ที่เป็นคุณสมบัติที่อยู่ภายในตัวของผู้รับ ประการหนึ่ง คือ ระดับการศึกษา ซึ่งทำให้การรับรู้ของแต่ละบุคคลนั้นแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิเคราะห์ พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท มีการรับรู้ต่อการมีส่วนร่วมของภาทศิเครือข่ายในการบริหารจัดการหลักสูตรต่อเนื่อง ด้านการมีส่วนร่วม วิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุของปัญหา และด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล มากกว่าครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การศึกษาระดับปริญญาโททำให้มีความรู้ในเชิงลึกเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรมากกว่า จึงมีการรับรู้ต่อการมีส่วนร่วมของภาทศิเครือข่ายในการบริหารจัดการหลักสูตรต่อเนื่อง ด้านการมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุของปัญหา และ ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล แตกต่างออกไป

2.2 ครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอรรถศาสตร์ จังหวัดอ่างทอง ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการรับรู้ต่อการมีส่วนร่วมของภาทศิ เครือข่ายในการบริหารจัดการหลักสูตรต่อเนื่อง ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจ เนื่องมาจาก ภาทศิเครือข่ายมีการประสานงาน และทำงานร่วมกัน กับครูสังกัดสำนักงานส่งเสริม

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง ทุกคนอย่างเท่าเทียมกันในบริบทของงานที่เหมือนกันจึงทำให้ครูมีการรับรู้ต่อระดับการมีส่วนร่วมของ ภาติเครือข่ายไม่แตกต่างกัน

2.3 ครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง ที่มีประเภทของครูต่างกัน มีการรับรู้ต่อการมีส่วนร่วมของภาติเครือข่ายในการบริหารจัดการหลักสูตรต่อเนื่อง โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มี 1 ด้านที่แตกต่างกัน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุของปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูอาสาสมัคร มีการรับรู้ การมีส่วนร่วมของภาติเครือข่ายในการบริหารจัดการหลักสูตรต่อเนื่อง ด้านการมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุของปัญหา มากกว่าครูศรช. ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูอาสาสมัคร สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง ได้รับมอบหมายงานให้มีการประสานงานกับภาติเครือข่ายมากกว่าครูศรช. จึงทำให้มีการรับรู้ ด้านการมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุของปัญหา มากกว่า

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุของปัญหา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ภาติเครือข่ายมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ดังนั้น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง ควรเปิดโอกาสให้ภาติเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมกับครูในการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดการศึกษาต่อเนื่อง โดยมีการจัดประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมวางแผน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ภาติเครือข่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดหน่วยการเรียนรู้ของแต่ละวิชาภายในหลักสูตรการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ดังนั้น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง ควรจัดการประชุม ระหว่างภาติเครือข่าย กับครู เพื่อวางแผนกำหนดหน่วยการเรียนรู้ของแต่ละวิชาภายในหลักสูตรการจัดการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อระดมความคิดในการวางแผนหลักสูตร

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงาน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ภาติเครือข่ายมีส่วนร่วมในการลงมือจัดทำสื่อการสอนของแต่ละวิชาภายในหลักสูตรการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ดังนั้น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง ควรจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการทั้งภาติเครือข่าย และครู ในการจัดทำสื่อการสอนของแต่ละวิชาภายในหลักสูตรการจัดการศึกษาต่อเนื่อง

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ภาควิชาเครื่องสำอางมีการติดตามและประเมินผลการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมภายในหน่วยการเรียนรู้แต่ละวิชาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ดังนั้น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง ควรเปิดโอกาสให้ภาควิชาเครื่องสำอางได้ติดตามและประเมินผลการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมภายในหน่วยการเรียนรู้แต่ละวิชาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดการศึกษาต่อเนื่อง

1.5 ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ภาควิชาเครื่องสำอางได้รับการยอมรับว่ามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ทำให้ประสบความสำเร็จและเกิดผลงานที่ดี ดังนั้น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง ควรมีการประกาศเกียรติคุณภาควิชาเครื่องสำอาง ซึ่งอาจจะเป็นในรูปแบบการมอบใบเกียรติบัตรในวาระพิเศษ เมื่อโครงการประสบความสำเร็จและเกิดผลงานที่ดี

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการยกระดับการมีส่วนร่วมของภาควิชาเครื่องสำอางในการบริหารจัดการหลักสูตรต่อเนื่องของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง

2.2 ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของภาควิชาเครื่องสำอางในการบริหารจัดการหลักสูตรต่อเนื่องของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในพื้นที่อื่น ๆ